

Scénář k příběhu pana Václava Jozefyho

Václav Jozefy se narodil roku 1934. Když mu bylo pět měsíců, jeho otec zemřel a matka se krátce nato provdala za litomyšlského mecenáše Josefa Portmana. Ten pana Jozefyho adoptoval a pod jménem Václav Portman ho tak zná většina starších Litomyšlanů.

Václav Jozefy navštěvoval obecnou školu v Litomyšli, později studoval na místním gymnáziu, kde po roce 1948 někteří studenti organizovali protikomunistické akce. Postupně za to byli z gymnázia propuštěni a následně pozatýkáni. V roce 1950 si přišli také pro pana Jozefyho.

„Přijel jsem z práce a vždycky pro potěšení jsem hrál na piáno. A zahrál jsem Rachmaninovo preludium cis-moll, a to začíná: a- gis-cis. Taková významná, pochmurná hudba. Ono to popisuje pohřeb nevolníka, kterého pohřbili zaživa, a on se tam v té rakvi potom probudil. Nádherná muzika. A hrál jsem si ty tři tony a najednou bum bum na dveře. Dva páni v kožáku mě odvedli.“

Ve stejném roce byl pan Jozefy souzen v procesu Stříteský a spol. Bylo mu jen 16 let, přesto ho soud poslal na šest měsíců do vězení. Vězněn byl v Litomyšli, Chrudimi, Zámrsku, na Pankráci a v Žacléři. Ve vězení pracoval zejména v prádelně. Někdy ale musel například sbírat řepu.

„Nebo když jsme chodili na řepu, my jsme měli bagančata s tím profilem vespod a ty musely bejt do večerky dokonale čistý. A ono z takový půdy jako je jíl, když v tom šlapete v botách a pak to máte vyčistit, tak se nám občas stalo, že v těch profilech tam zůstalo trošku hlíny. A to oni nosili špendlík a tu hlínu tam odsud škrábali, a když vyškrábali, tak ten vězeň, párkrát se mi to stalo, musel do rána mejt chodbu.“

Bachaři také často vězňům znepríjemňovali život nočními kontrolami.

„Z čista jasna, v noci všichni na chodbu, všichni do naha a špendlíkem třeba hledali, jestli nemáme schovanou jehlu. Já dodneška nevím, proč by jehla mohla položit komunisitickej režim, ale prostě jehlu hledali.“

Hned po propuštění z vězení chtěl Václav Jozefy co nejdříve dostudovat gymnázium.

„Celkem jsem podal jedenáct žádostí, mám je dokonce z části i vokopírákovaný. Dokonce jsem se dostal při posledním jaksi pokusu až k panu ministru Nejedlýmu, dostal jsem se až k němu, řek' jsem, co chci, no a on, když zjistil, že se jmenuju Portman, tak mě nesmírným způsobem vyhodil, takže jsem to v podstatě vzdal.“

Nakonec nejen odmaturoval, ale dokonce vystudoval vysokou školu. Složitě to po propuštění bylo také se získáním práce. Po roce 1968 navíc odmítl podepsat souhlas se sovětskou okupací, takže se problémy opakovaly. Nakonec ale všechno zvládnul, oženil se a narodily se mu dvě děti. Dnes žije v Chrudimi společně se svojí manželkou.

Na závěr setkání nám Václav Jozefy předal toto poselství:

„Dělejte všechno proto, abyste se vyhnuli totalitě v jakékoliv podobě. Totalita je prostě zdroj toho nejhoršího, co existuje.“